

פסולת חקלאית מאתגר לפתרון

יעל אורן

מנהלת אגף סביבה חקלאית

המשרד להגנת הסביבה

6.1.2025

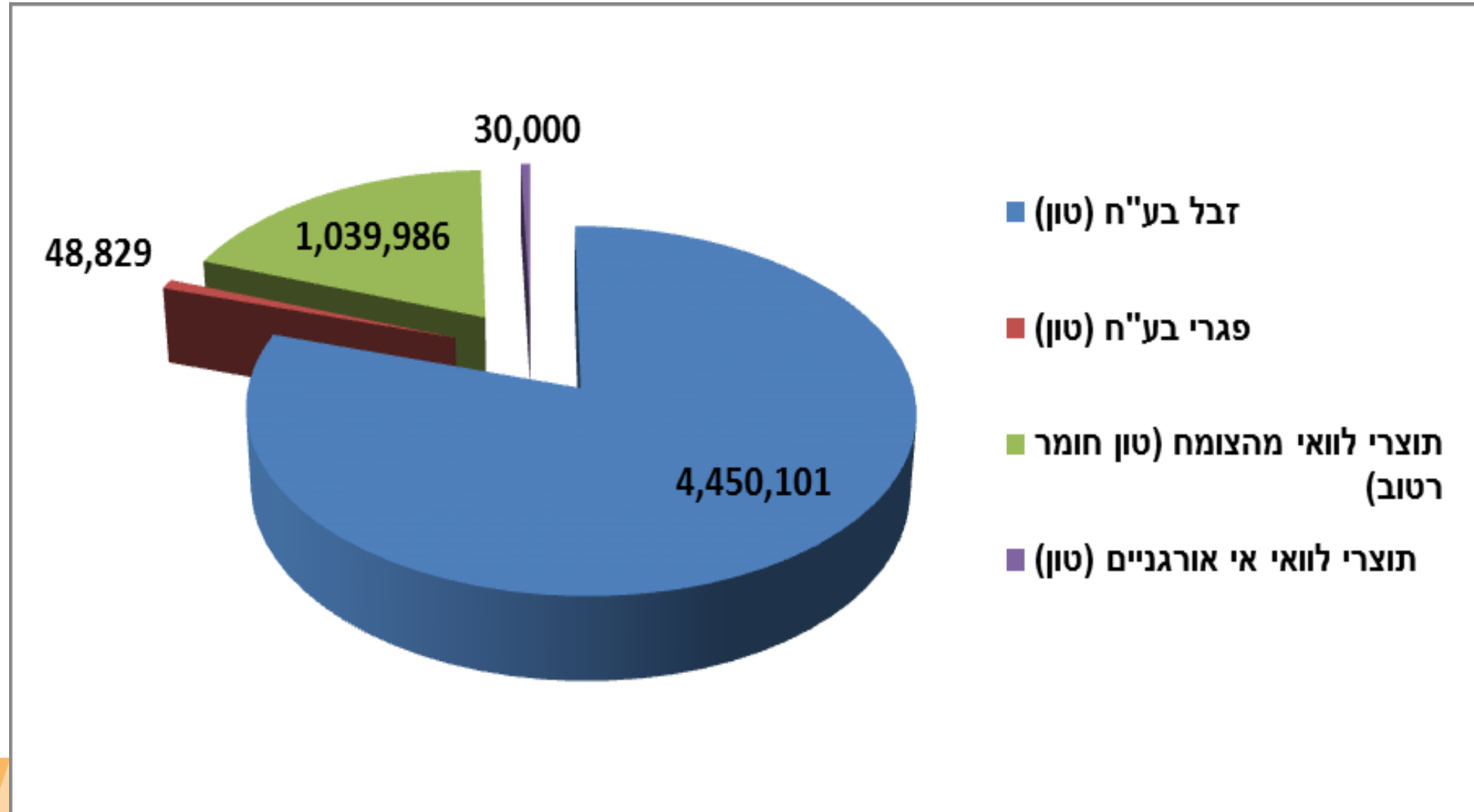

פסולת בשטחים הפתוחים ולא רק

כמויות פסולת חקלאית בארץ

טיפול בפסולת חקלאית

שריפה X	ריסוק וחיפוי, קומפוסטציה, הפקת אנרגיה ✓	גזם חקלאי:
שריפה X	מיון, מיחזור והשבה ✓	פסולת פלסטיק:
פיזור גולמי והזרמה לנחל X	קומפוסטציה, עיכול אנאירובי, קלטור ✓	פרש בעלי חיים:
השלכה X	הטמנה, כילוי תרמי, קומפוסטציה ✓	פגרים:
השלכה X	שטיפה, ניקוב והשלכה לפח הרגיל ✓	אריזות הדברה:
השלכה X	קומפוסטציה, עיכול אנאירובי, הטמנה ✓	עודפי תוצרת:

הבעיה הסביבתית - השלכת פסולת ברשות הרבים

- ✓ מפגע נופי בעיקר בשטחים פתוחים
- ✓ מקור מזון לבעלי חיים:
- התפרצות של מינים מתפרצים
- נזק לחיות בר
- ✓ זיהום קרקע ומים
- ✓ שריפות וזיהום אוויר
- ✓ מפגעי ריח
- ✓ מפגעי מזיקים
- ✓ פגיעה כלכלית עקיפה: תיירות, מכירה לחו"ל

האתגרים / בעיות

✓ מחסור ביעדי קצה

➤ NIMBY

➤ עלות ומורכבות הקמת תשתיות

➤ אתגרי תכנון

✓ עלויות טיפול גבוהות שלא מופנמות בעלות הגידול

✓ חקיקה ואכיפה לא אפקטיבית

✓ מחסור במערכי איסוף פסולת חקלאית

✓ אין גורם אחרי לטיפול:

➤ החקלאים ?

➤ הרשות המקומית ?

✓ מחסור בידע וחסמים שונים

האתגר - החקיקה קיימת

1. חוק שמירת הניקיון, תשמ"ד-1984

- ✓ איסור השלכת פסולת ברשות הרבים, איסור ללכלך את רשות הרבים, איסור הבערת פסולת.
- ✓ ניתן להסמיך מפקחים גם מרשויות מקומיות ורשויות כדוגמת רשות הטבע והגנים, ורשויות נחל.
- ✓ **יש בחוק קנסות (ברירת משפט), ניתן להוציא צו לניקיון השטח**

2. תקנות בריאות העם (מניעת מפגעים) (פינוי יריעות פלסטיק), תשנ"ג-1993

- ✓ חובה לאסוף ולפנות יריעות פלסטיק חקלאי בתום השימוש לאתר לסילוק פסולת או למפעל מיחזור.
- ✓ חובה לא לשרוף את יריעות הפלסטיק, כל עוד לא פונו כאמור לעיל
- ✓ **האכיפה היא אכיפה פלילית בלבד**

3. תקנות למניעת מפגעים (מניעת זיהום אויר וריח בלתי סבירים מאתרים לסילוק פסולת), תש"ן-1990.

- ✓ הן חלות על תחנות מעבר או אתרים לפינוי או טיפול בפסולת חקלאית.
- ✓ דרישות שונות לתפעול ומניעת שריפות וריח
- ✓ **האכיפה היא אכיפה פלילית בלבד**

4. חוק למניעת שריפות בשדות, תש"י—1949

- ✓ איסור שריפת צמחים שלא ברישיון
- ✓ **בטיפול ובסמכות משרד החקלאות**

נדרשת
חקיקה
אפקטיבית
עם סמכויות
אכיפה
פשוטות

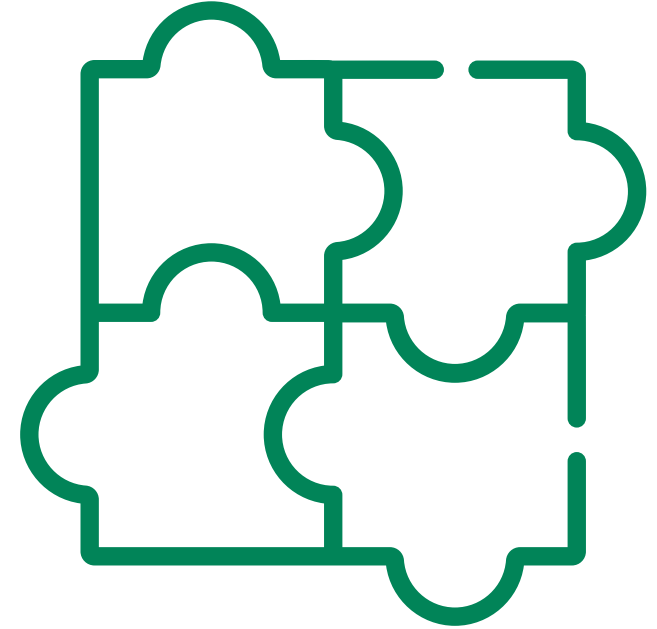

"תמריצים" נדרשים

קידום תוכניות אזוריות לטיפול בפסולת חקלאית (שלב א')

- סיוע לרשויות מקומיות להקמת מערך לטיפול בפסולת חקלאית.
- 16 בקשות אושרו, בפועל 13 אשכולות ורשויות מקדמות תכנית.
- כ- 70% מהרשויות החקלאיות נמצאות בתוכנית.
- התייחסות לכלל שרשרת הטיפול:
 - היקפי וסוגי פסולת
 - יכולות טיפול מקומי
 - חלופות לאופן האיסוף וטיפול
 - קביעת יעדי קצה (כולל זיהוי צרכים עתידיים ואיתור מיקום אפשרי)
 - מערך שירות לחקלאי, בקרה, פיקוח
- **חובת קידום חוק עזר עירוני הכולל אפשרות לגביית אגרה**

יישום התוכניות - תמיכה בהקמת תשתיות לטיפול בפסולת – נוהל תמיכה של מנהלת ההשקעות (שלב ב')

- 42.5 מיליון ₪
- 40% מעלות ההשקעה, עד 9 מיליון ₪ לתוכנית.
- הקמת תשתיות שתואמות את התוכניות האזוריות (כמות הפסולת, סוג)
- מי יכול לגשת: רשויות, יזמים, חקלאים ואגודות חקלאיות
- דרישות תכנון: קיימת תכנית מפורטת מאושרת ע"י רשויות התכנון המאפשרת הוצאת היתר בנייה להקמת המתקן.
- ישימות טכנולוגית: המתקן או הטכנולוגיה קיימים בארץ או בעולם
- קריטריונים: כמות, סוג הפסולת (פלסטיק ניקוד גבוה), השבה או מיחזור
- חובת קידום חוק עזר עירוני הכולל אפשרות לגביית אגרה

תמריצים – רגולציה ואכיפה

- קידום חוקי עזר עירוניים ברשויות שיסדירו את הטיפול בפסולת החקלאית ובכלל זה אפשרות לגביית אגרה עבור הטיפול בפסולת.
- **טיוטת תקנות אוויר נקי (מניעת שריפת גזם ופלסטיק):**
 - מטרת התקנות, לקבוע הסדרים לעניין טיפול בפסולת חקלאית (גזם ופלסטיק), כדי למנוע ולצמצם מפגעים משריפת פסולת חקלאית, ולהפחית את הסיכון הנשקף ממנה לבריאות הציבור ולסביבה, בין השאר באמצעות טיפול נאות.
 - דרישה להפרדה בין גזם לפלסטיק בנקודת ריכוז משולטת
 - פינוי בתדירות גבוהה
 - העברה ליעדי קצה או לשימוש חקלאי מותר
 - תיעוד ושמירת מסמכים
- **יחידת ינשוף –** יחידה ייעודית ברט"ג במימון המשרד למניעת שריפות והשלכת פסולת בשטחים הפתוחים.

...ולסיום קצת אופטימיות

פתרון לפסולות מיוחדות- פסולת חומרי הדברה

- חומרי הדברה = פסולת מסוכנת העלולה לסכן תושבים ולפגוע בסביבה.
- מבצע האיסוף במימון המשרד להגנת הסביבה ומשרד החקלאות.
- החקלאים נרשמו באתר האינטרנט, מילאו את כמות וסוג הפסולת שברשותם.
- הודעות על האיסוף נשלחות לחקלאים בהתאם למסלולים שנקבעו.
- הפסולת נאספת ומועברת לטיפול, ללא עלות.
- ניהול המבצע בפועל על ידי פקחי סביבה חקלאית של רט"ג

נאספו מעל 100 טון של פסולת חומרי הדברה !

חקלאים, שימו לב!

המשרד להגנת הסביבה ומשרד החקלאות

**מחדשים את המבצע הארצי
לפינוי פסולת חומרי הדברה!**

אתם מדווחים. אנחנו מפנים! ללא תשלום! | לזמן מוגבל!

קצת תמונות ממבצע האיסוף:

מתקן מקומי לכילוי פגרים

אתר קומפוסט - רפת כרמל מעון

© תצלום אוויר: 2023 (המרכז למיפוי ישראל)

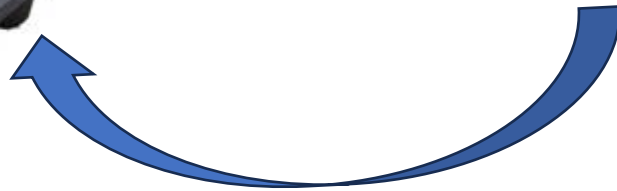
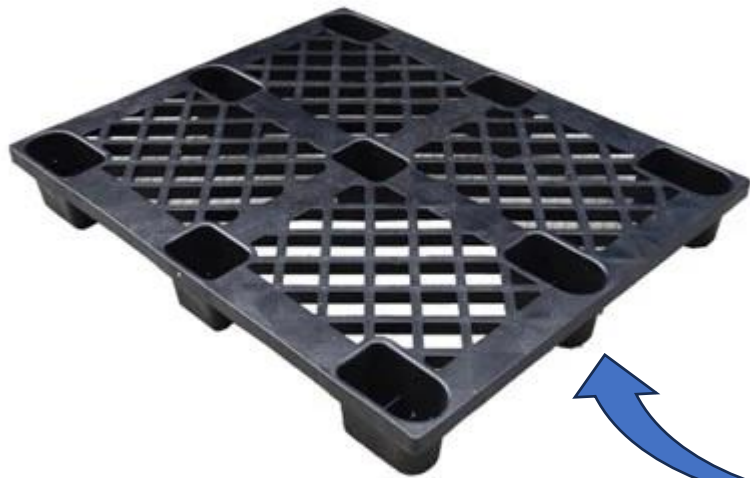
gov

עיכול אנ-אירובי (להב)

מפעל תעשיות חודד בסופה

שאלות תודה

